

Daniel Tanuro: COP27, nytt toppmöte för grönmalning, grön kapitalism och förtryck

[Ur [International viewpoint](#), 8 november 2022. Översättning från engelska, Göran Källqvist.]

FN:s 27:e klimatkonferens har börjat i Sharm-el-Sheikh i Egypten. Den stöds massivt av multinationella företag (som plundrar planeten) och organiseras av general Sisis diktatur (som fängslar aktivister). Denna COP har noll trovärdighet. Det är en fullständig illusion att tro att den skulle kunna ta de radikala beslut som är nödvändiga för att verkligen begränsa katastrofen – för att inte tala om stoppa den på ett sätt som tar hänsyn till social rättvisa. I verkligheten fortsätter marschen mot avgrunden, från COP till COP, och denna djävulska mekanism kommer att fortsätta så länge inte sammanstrålade revolter får de besuttna klasserna att darra.

Precis som de tidigare konferenserna rör sig COP27 runt fyra utmaningar: minska utsläppen av växthusgaser ("begränsning"), anpassa sig till den globala upphettningens nu oundvikliga del och finansiera den nödvändiga politiken, och samtidigt respektera principen om ett gemensamt men differentierat ansvar och olika förmåga. Kort sagt: både vad gäller begränsning och anpassning och finansiering måste förmögna människor och rika länder, som bär det historiska huvudansvaret för ökningen av koldioxid i atmosfären, ta sitt ansvar rörande fattiga människor och fattiga länder.

Dåligt väder för klimatet

Under de årliga COP-mötena, och trots alltmer akuta varningar från vetenskapsmän, har dessa fyra utmaningar i grund och botten bara mötts av ord. Paris (COP21) och Glasgow (COP26) klaggjorde målet på papper (stanna under 1,5°C eller få ökningen att överskrida det så litet som möjligt, genom att stanna "väl under 2°C") men har inte vidtagit de nödvändiga åtgärderna för att få det att hända. Det skulle krävas ett underverk för att det ska bli annorlunda i Sharm-el-Sheikh.

Toppmötet äger i själva verket rum i ett klimat av ökande mellankapitalistisk konkurrens och geopolitiska konfrontationer. Motsättningarna skärps på alla nivåer: mellan stater, mellan maktblock, mellan nord och syd. Efter att pandemin, som kännetecknades av bristande ekonomisk samordning, tog slut, och än mer sedan det ryska imperialistiska angreppet mot Ukraina, har motsättningarna om energiförsörjningen haft motsägelsefulla effekter: ökade investeringar i långsiktigt förnybara källor, men på kort sikt nytt liv för fossila bränslen – och därmed utsläpp – och kärnkraft.¹ Som ett resultat av det exploderar profitterna inom olje-, kol-, gas-... och vapensektorerna. Långt från att dra sig ur dessa sektorer gör finansvärlden nya investeringar som ger ökat beroende, fenomenet "teknologisk inlåsnings",² bränsleläckor ... och tendens till väpnade konflikter. Inte att undra på att utsläppen av

1 Se uttalande av nyhetsbyrå Reuters (18 oktober 2022) om återkomsten för fossila bränslen, särskilt kol, i Europa och världen.

2 I EU har det gjorts nya fossilinvesteringar på 50 miljarder euro sedan Ryssland inledde kriget mot Ukraina. Sol- och vindkraft har ökat sin andel av energiproduktionen (+32 respektive +26%) men mellan januari och augusti 2022 har även kol, brunkol och gas ökat (med +20, +27 respektive +23%) (jämfört med föregående år). Speciellt de investeringar som förknippas med import av amerikansk flytande gas ökar farhågorna för att ett grönt avtal fördröjs varaktigt. (*Financial Times*, 20 oktober 2022).

koldioxid från förbränning av fossila bränslen och utsläppen av metangas blev rekordhöga 2021.³

Samtidigt samlas allt fler bevis för att katastrofen inte längre går att undvika: i Pakistan, i Niger, i Sibirien, i Europa, i Afrikas horn, i Centralamerika... överallt återspeglas IPCC:s högljudda nödrop i extrema, allt våldsammare meteorologiska fenomenen och ett ökande antal offer.⁴ Överallt drabbas de folkliga klasserna hårt. Vi måste agera omedelbart, på ett socialt rättvist sätt. Men det är mindre sannolikt än någonsin att man kommer att lyssna på detta budskap. I slutet av de allt svårare debatterna, är det bästa resultat som det går att förvänta sig från denna COP att huvudpersonerna – som har ett gemensamt intresse av att få det att se ut som om de har kontroll över läget – till slut samlas för ett familjeporträtt och än en gång svär på att de har tagit ”ett steg framåt”. Ingen kan låta sig luras av det.

Begränsning: ambitioner på halv stång

Vid tiden för COP21 (Paris) kunde inte regeringarna undgå att se den djupa klyfta som skiljde deras klimatplaner (eller ”nationellt beslutade bidrag”) från målet att ”stanna väl under 2°C och samtidigt fortsätta ansträngningarna att inte överskrida 1,5°C”, samtidigt som man respekterade ett ”differenterat ansvar och förmåga”. Därför beslutade man att se över klimatplanerna var femte år, för att ”höja ambitionerna” på alla nivåer (begränsningar, anpassning, finansiering). COP26 (Glasgow) misslyckades med denna uppgift. Eftersom nästa översyn skulle ha ägt rum alltför sent i förhållande till den avgörande tidsfristen 2030 (45% minskning av de globala utsläppen för att bli kvar på vägen till en maximal höjning på 1,5°C) kom deltagarna överens om att klimatplanernas ”begränsningsdel”, som är central, skulle ses över varje år till decenniets slut.

Alla regeringar måste därför skicka in uppdaterade versioner av sina begränsningsmål till FN innan COP27. FN:s miljöprogram (UNEP) har sammanfattat dessa i sin årsrapport om klyftan mellan det som görs och vad som borde göras för att minska utsläppen. Resultatet är en förolämpning mot de folk som är offer för klimatförändringarna. De nya åtagandena utgör mindre än 1% av de 45% som ska vara gjorda 2030! Det är en tillkännagiven minskning med 0,7Gt, i huvudsak tack vare att de ”dåliga elever” som inte hade ”höjt sina ambitioner” före Glasgow (Australien och Brasilien) har kommit ikapp. I år finns det dessutom också ”dåliga studenter”: Turkiet har inte lämnat in några nya åtaganden, Storbritannien har lämnat in ett liknande åtagande som det förra, Indien och Ryssland har lämnat in mål som innebär ... större utsläpp än sina tidigare åtaganden!⁵

Mängder är inte den enda frågan. En grupp vetenskapsmän har tittat på vilken kvalitet löftena om minskningar har, och hittade att en oproportionerligt stor del kommer från trädplantering och projekt för att återställa jord. Totalt antogs regeringarnas planer på detta område mobilisera 1,2 miljarder hektar (nästan en tiondel av mark under vatten, minus områden täckta av is eller sten!). Det skulle oundvikligen ge upphov till motsättningar med behoven av livsmedelsproduktion. Större delen av denna yta (623 miljoner hektar) skulle vara för monokulturer av träd (mycket skadligt för den biologiska mångfalden). Den verkliga effekten av dessa planteringar på utsläpp och absorption av koldioxid är svåra att bekräfta, och de förverkligas ganska sakta (i vissa ekosystem – t ex

3 Utsläppen av koldioxid från förbränning av fossila bränslen var 2021 36,6 gigaton (Gt). Det är ett absolut rekord. Vad gäller ökningen av metanutsläpp så var det utan motstycke sedan mätningarna av dem började. (*Financial Times*, 27 oktober 2022).

4 Enligt *Lancet* har antalet dödsfall globalt relaterade till värme ökat med två tredjedelar under de senaste 20 åren (*Financial Times*, 27 oktober 2022).

5 UNEP, rapport om utsläppsavvikelse 2022.

savanner – konstaterar IPCC att denna teknik till och med kan få negativa effekter på absorptionen av koldioxid). Men det är lättare att plantera träd – och billigare för de berörda sektorerna! – än att minska användningen av fossila bränslen, minska koldioxidutsläpp i livsmedelssystemen eller sluta med skogsskövling. I synnerhet som dessa mekanismer för ”utsläppskompensation med skog” i väldigt många fall inte är underställda varken seriösa regleringar eller strikt vetenskaplig kontroll.⁶

UNEP:s dom är tydlig: regeringarnas passivitet gör att ”’fönstret’ för 1,5°C stänger sig”, kommenterade FN:s generalsekreterare. Rapporten pekar på orsaken: ”Trots de finansiella aktörernas uttalade avsikter har de flesta av deras handlingar varit begränsade vad gäller att minska utsläppen, på grund av deras kortsiktiga intressen, motsatta mål (’motstridiga mål’) och bristen på tillräckligt erkännande av klimatriskerna.”⁷ För att tala klarspråk är det i själva verket kapitalismens grundvalar som ifrågasätts: jakten på profiter mellan de privata grupper som äger produktionsmedlen. På grund av denna absurda logik äventyras inte bara den övre gränsen 1,5°C, utan dessutom riskerar målet att bli kvar under 2°C uppvärmning att pulveriseras. Enligt UNEP skulle i själva verket den nuvarande politiken och de kompletterande löftena (om de hålls!) leda till en uppvärmning på 2,4-2,6°C detta sekel.⁸

Anpassning, hur långt?

Eftersom den globala upphettningen delvis är oundviklig blir frågan om anpassning alltmer överhängande. De kapitalistiska regeringarna griper ivrigt tag i det, eftersom de ser en möjlighet till nya marknader inom byggnadssektorn, offentliga arbeten, regional planering, etc. Många glömmer IPCC:s mycket tydliga varning: begränsning och anpassning är två sidor av samma mynt. Ju mer upphettningen ökar, desto mindre blir möjligheterna till anpassning.

Det kanske inte längre blir möjligt att anpassa sig till de mest extrema fenomenen, som de fruktansvärda översvämningar som drabbade Pakistan i somras. Men dessa fenomen är resultatet av en uppvärmning på bara 1,1-1,2°C jämfört med den förindustriella perioden. Det måste därför sägas klart: varje ökning över 1,5°C ökar risken för undergång, sjukdomar och död för den fattigaste hälften av världens befolkning, vars ansvar för klimatförändringarna är obetydligt, och som saknar det allra nödvändigaste, och med hänsyn till klimaträttvisan har rätt att tredubbla sina utsläpp för att tillfredsställa sina behov. Vad gäller framtidsutsikterna på 2,4-2,6°C måste det sägas rakt ut: att trivialisera det vore att acceptera en massmassaker, ett brott mot mänskligheten i en omfattning som är värre än 1900-talets alla folkmordsfasor.

Det är därför väldigt oroande att höra en del rykten om att vissa regeringar frestas att ifrågasätta det mål på +1,5°C, som antogs i Glasgow. G7:s medlemsländer vågar inte röra detta mål. Vid sitt toppmöte den 26-28 juni, under tyskt ordförandeskap, bekräftade de på nytt sin strävan att nå nollutsläpp 2050, via en minskning av utsläppen av koldioxid med 45% till 2030. Men en del G20-länder (som också omfattar G7-länderna) är mindre klara. Mötet för deras finansministrar, i Bali den 15-16 juli 2022, lyckades inte anta någon klar ståndpunkt. Framförallt drev tydligen Kinas och Indiens representanter under ett möte för G20-ländernas energi- och miljöministrar i augusti på för att istället lägga betoningen på 2°C. Den kinesiska representanten sägs till och med ha deklarerat att detta mål

⁶ *Financial Times*, 1 november 2022.

⁷ UNEP, *op cit.*

⁸ FN:s klimatkonferens anger en något bredare spännvidd: 2,1 till 2,9°C.

är ”vetenskapligt mer realistiskt”.⁹

Det är för tidigt att dra några slutsatser från en sådan fragmentarisk information, men en sak är säker: i alla länder är det högst sannolikt att ett visst antal politiska ledare i smyg kommer att säga till sig själva att 1,5°C inte går att uppnå ... och hycklande vänta på att deras otillräckliga politik ger ”bevis” för det. Under en intervju nyligen berättade Greta Thunberg en talande anekdot: ”en av ’världens mäktigaste personer’ som hon talade länge med privat, bekände för henne: ’Om vi hade vetat vad Parisöverenskommelsen egentligen innebar, så skulle vi aldrig ha skrivit under den!’”¹⁰

Vem ska betala?

Det går bara att vidmakthålla målet ”högst 1,5°C” inom ramen för en politik som strikt respekterar principen om ländernas ”differentierade ansvar och förmåga”. Men detta åtagande, som gjordes 1992, har förverkligats lika lite som löftena att minska utsläppen. De utvecklade kapitalistiska länderna bromsar. COP i Cancun (2010) beslutade att skapa en Grön klimatfond. Dess uppgift var att hjälpa länderna i syd att möta klimatutmaningarna vad gällde begränsning och anpassning. Rika länder lovade att betala 100 miljarder dollar årligen från 2020. Detta löfte har de inte hållit. I Glasgow fick vi höra att det bara fanns 80 miljarder i kontanter. COP26 beslutade därför att hålla en diskussion, som ska kulminera 2024, om ett nytt mål från 2025. Under tiden verkar det som om man kan nå 100 miljarder per år 2023, men mest i form av lån, inte donationer. Men principen ”differentierat ansvar” borde innebära donationer!

En ännu viktigare aspekt av finansieringsfrågan rör ”förluster och skador”. De länder som berörs mest av klimatförändringarna är inte ansvariga för dem, och de kräver att rika länder betalar dem kompensation i händelse av katastrofer. I Glasgow hade utvecklingsländerna (”G77”) krävt att det skulle skapas en speciell fond för detta syfte. USA och EU är starkt mot det. De använde tidsbrist som en förevändning att sopa undan frågan. Efter katastroferna i – bland annat – Pakistan och Niger, kommer frågan att återvända med kraft vid COP27. Pakistan, som är ordförande för G77, beräknar att kostnaderna för återuppbyggnaden blir 35 miljarder dollar. Hittills är hjälpen som de har fått mindre än 8 miljarder, och även här har större delen av summan betalats ut i form av lån. Det är oacceptabelt för ett land vars utlandsskuld redan uppgår till 130 miljarder dollar. Tillsammans med prisstegringarna på livsmedel och energi riskerar de rika ländernas vägran att betala för ”förluster och skador” leda till att länderna i syd kastas in i en ny skuldspiral. Arkitekten bakom Parisöverenskommelsen och chefen för Europeiska klimatfonden, Laurence Tubiana har rätt: ”legitimiteten för hela FN:s klimatarbete kommer att ifrågasättas” om det inte sker några framsteg i denna fråga i Sharm-el-Sheikh.¹¹

Slutligen talade COP26 en hel del om mobiliseringen av finanssektorn. Mark Carney, tidigare chef för Bank of England, tillkännagav triumferande skapandet av Glasgows Finansallians för netto noll (GFANZ). Enligt honom var bankirer och pensionsfonder över hela världen otåliga att ställa sitt kapital i klimatets tjänst. 130 miljarder dollar hade redan samlats ihop. Ett år senare har luften pyst ur ballongen. BlackRock och Vanguard har sagt rakt ut att de inte kommer att sluta med investeringar i fossila bränslen. Flera samarbetspartners är ovilliga att låta FN:s kriterier avgöra hur ”gröna” deras investeringar är. De påstår att dessa kriterier skulle göra att de kommer i konflikt med

⁹ Enligt *Climate Home News*, 2 september 2022.

¹⁰ *Le Monde*, 14 oktober 2022.

¹¹ *Financial Times*, 10 oktober 2022.

anti-trustlagstiftningen...¹²

Cynism, fusk och förtryck

Ännu mer än tidigare COP hamnar Sharm-el-Sheikh under den tredubbla beskrivningen cynism, fusk och förtryck.

De medverkandes cynism förkroppsligas i år av Coca-Cola. Nedskräpningen med plast och användningen av färskvatten har successivt passerat trösklarna för global ekologisk hållbarhet.¹³ I detta sammanhang är det talande att en jätte inom stöld av vatten och konsumtion av plast stöder COP, och det förtjänar ingen kommentar. De multinationella företagen hävdar djärvt att deras stöd till COP "är i linje med det vetenskapligt grundade målet att ha minskat sina utsläpp med 25% 2030 för att få nollutsläpp 2050". För att klargöra detta uttalande kan vi bara att nämna att Coca-Cola mellan 2019 och 2021 ökade sin konsumtion av plast med 8,1% och nådde 3,2 miljoner ton...

På den fuskande sidan har vi flera alternativ. Vi skulle kunna göra en förteckning av alla de så kallade "överenskommelser" – i verkligheten enkla avsiktsförklaringar – som med stora gester slöts av grupper av länder vid COP26: "överenskommelser" om metan, om skogsskövling, om att stoppa investeringar i fossila bränslen, om "grönt försvar", ... och så vidare och så vidare. Av allt detta återstår ingenting, eller mycket lite. Nackdelen när man plockar sådana kaniner ur sin hatt är att tricket snabbt tappar sin trovärdighet. Men det finns tusentals privata klimataktörer som sprudlar av idéer från samma tunna. Ett exempel bland många: Oberoende vetenskapligt baserade mål (ISBT).

ISBT bildades 2015 av flera stora miljöförbund som var för en grön kapitalism (som t ex Världresursinstitutet), och har som mål att vetenskapligt certifiera företagens planer på "nollutsläpp" (för vilket de offentliga myndigheterna inte har satt upp några som helst standarder eller regler). I själva verket nöjer sig de smarta figurerna på ISBT att blint tro på de utsläppsdata som företagen som betalar dem förser dem med, och sätta en fin "vetenskapligt baserad" stämpel på deras planer på "nollutsläpp". Eftersom data i fråga utgör referensvärde för planerna på "nollutsläpp" är det möjligt med grovt fusk. *Financial Times*, som inte är någon ekosocialistisk tidning, nämner fallet med ett massaföretag som slog fast sin baslinje genom att rapportera utsläpp från skogsbränder på 139 hektar. En specialist i satellitobservationer av skogsbränder bevisade att mer än 3.000 hektar av detta företags skogsplanteringar samma år hade gått upp i rök ... och i utsläpp.¹⁴

På förtryckssidan, slutligen, ska vi begränsa oss till att påminna om att 60.000 samvetsfångar tynar bort i general Sisis fångelser. Diktatorn har beslutat att "hans" COP ska äga rum på ett ordnat sätt. Enligt Egyptens kommission för rättigheter och frihet (ECRF) arresterade hans polis den här veckan 70 personer som hade "planer på protester". Folk har arresterats för att ha "spridit falska nyheter", efter att ha delat innehåll på Facebook som uppmanade till protester kring toppmötet.¹⁵ Enligt al-Jazeera arresterades också den indiska miljöaktivisten Ajit Rajagopal under en fredlig marsch från Kairo till Sharm-el-Sheikh, etc....

Denna COP kommer att bli ett nytt toppmöte för grönmalning, grön kapitalism och polisstaten. Det är en fullständig illusion att tro att den skulle kunna ta de radikala beslut som är nödvändiga för att

¹² *Financial Times*, 8 och 18 oktober 2022.

¹³ Dessa trösklar har därmed passerats för sex av de nio indikatorer som vetenskapsmän har identifierat: klimat, biologisk mångfald, mark, färskvatten, plats, kväve och fosfor.

¹⁴ *Financial Times*, 2 november 2022.

¹⁵ [Reuters](#), 1 november 2022.

begränsa katastrofen – för att inte tala om att stoppa den på ett sätt som respekterar social rättvisa. I verkligheten fortsätter marschen mot avgrunden, från COP till COP, och denna djävulska mekanism kommer att fortsätta så länge inte sammanstrålande revolter får de besuttna klasserna att darra. Det är upp till oss att arbeta för detta perspektiv.